

Mantra dla Kijowa. W Krakowie i Kijowie odbył się wyjątkowy performance

2023-10-20

Dwa miasta - Kraków i Kijów, dwa fortepiany - realny i wirtualny oraz trzydziestu pianistów, którzy utwór Erica Satie „Vexations” / „Udręki” zagraли łącznie 840 razy z rzędu. Od 30 września do 1 października 2023 roku odbywało się wyjątkowe wydarzenie z okazji 30. rocznicy współpracy Krakowa i Kijowa. 35 godzin refleksyjnej muzyki, której towarzyszyły obrazy z objętej wojną Ukrainy, złożyły się na krakowską mantrę dla Kijowa, muzyczną modlitwę o pokój w Ukrainie.

- Kraków i Kijów są miastami partnerskimi od trzech dekad. Zwykle świętujemy takie jubileusze, przybliżając mieszkańcom Krakowa różne oblicza kultury miasta partnerskiego. Teraz jednak sytuacja jest wyjątkowa, w Ukrainie trwa wojna. A świętowanie jubileuszy nie idzie w parze z dramatem wojny. To czas, kiedy kurtuazyjne wizyty i projekty kulturalne zastępuje pomoc humanitarna, działania na rzecz osób w kryzysie uchodźstwa i - dodatkowo - gesty solidarności, takie jak Mantra dla Kijowa - mówił prezydent Krakowa Jacek Majchrowski, zapraszając na wydarzenie organizowane przez miasto i partnerów.

Performance "Vaxations" był unikatowym na skalę światową wydarzeniem, które przebiegało na żywo w dwóch krajach. Było ono wyrazem solidarności z Narodem Ukraińskim, częścią obchodów 30-lecia współpracy partnerskiej Krakowa i Kijowa oraz wydarzeniem towarzyszącym Festiwalowi Muzyki Otwartej „Muzyka w Starych Balicach”.

Skomponowany pod koniec XIX wieku „Vexations” to niespełna dwuminutowy utwór, który nigdy nie został publicznie wykonany za życia kompozytora. Przeszkodą był wymóg wykonania go 840 razy, co udało się dopiero pierwszy raz amerykańskiemu kompozytorowi Johnowi Cage’owi w 1963 r. Dotychczas ostatni raz w pełnej wersji utwór grał w 2012 r. francuski pianista Nicloas Hovarth, co zajęło mu 18 godzin. **Krakowskie wykonanie, które trwało non-stop od godz. 6.00 rano 30 września do godz. 17.00 1 października (a więc równo 35 godzin) było więc najdłuższym wykonaniem "Vexations" w historii.**

- Utwór Satiego jest muzyczną mantrą, modlitwą, medytacją, ekumenicznym narzędziem refleksji pozostawiającym odbiorcę w stanie zawieszenia. Ekstremalna liczba powtórzeń utworu powoduje u słuchacza rodzaj transu i skupienia. To nie jest muzyka, która ma się podobać. Ona ma oddać stan trwania w czymś, co jest niezależne od słuchacza. W tej właśnie udręce uczestnictwa w spektaklu, którego się jest częścią. Ukraińcy znaleźli się w sytuacji, w której nie mieli żadnego wpływu na to, jak potoczy się ich życie, czy będą musieli porzucić swój dom, pożegnać idącego na front ojca czy męża. W tym sensie jest to wyraz artystycznej solidarności i współodczuwania tego, z czym musi się mierzyć naród ukraiński jako całość, ale też każdy obywatel - tłumaczył dr Mateusz Zubik, pomysłodawca projektu, dyrektor Festiwalu Muzyki Otwartej „Muzyka w Starych Balicach”.

W krakowskim „Kinie Kijów” pod ekranem projekcyjnym stanął fortepian YAMAHA, na którym 30 pianistów naprzemiennie wykonywało utwór Satiego po 28 razy. Pianistami-performerami były zarówno osoby zawodowo zajmujące się muzyką, uczniowie szkół muzycznych, studenci akademii muzycznych, jak i pasjonaci gry na fortepianie, którzy wykonują na co dzień inne

zawody.

W "Kijowie" zagraли po kolei: dr Mateusz Zubik, Faustyna Krajewska, Radosław Goździkowski, prof. Mariola Cieniawa, prof. Marek Szlezer, dr Mateusz Kurcab, prof. Gajusz Kęska, dr Piotr Kowal, Gabriela Kołodziej, Krzysztof Majczak, Aleksandra Zagórska, dr Wioletta Fluda-Tkaczyk, dr hab. Sławomir Cierpik, Jordan Anthony Francis, Marian Michalski, Kamil Serefko, Olga Michałowska, Eligiusz Skoczylas, Barbarics Csanad, Peter Bubola, Mykola Sych, Jakub Staśto, Katarzyna Gabryś, Sebastian Locher, Przemysław Repeć, Waldemar Król, Filip Kostecki, Karolina Krupa, Anna Wielgus i Miron Gomułka.

Na ekranach Kina "Kijów" widzowie mogli śledzić wizualny performance, który połączył w tym czasie na żywo Kraków z kijowskim klastrem kulturalnym "Kraków". Przygotowali go polscy i ukraińscy artyści z Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

- To nie będzie tylko połączeniem dwóch miejsc na mapie za pośrednictwem streamingu. Tworzymy sytuację multimedialną, dzięki której dwa równoległe elementy projektu będą się ze sobą łączyć i mieszać. Będzie to coś, co można porównać do wielogodzinnego kolażu dwóch miejsc, dwóch światów i muzycznego performansu - zapowiadał Roman Dziadkiewicz z Ukraïnatv, niezależnej, eksperymentalnej telewizji internetowej.

Z uwagi na działania wojenne na terenie Ukrainy transport fizycznego fortepianu do Kijowa był niemożliwy, dlatego utwór Satiego wybrzmiał na żywo tylko w Krakowie. Dlatego artyści z krakowskiej ASP pojechali do stolicy Ukrainy i stamtąd łączyli się na żywo z kinem Kijów w sprzeciwie wobec wojny wyrażonym językiem sztuki.

- Istotny jest tutaj aspekt solidarnościowy i wspólnotowy. Naszym zdaniem wykonanie „Vexations” przez 30 pianistów otworzy przestrzeń dla wspólnego tworzenia i przeżywania sztuki. Wierzymy, że właśnie „kolektywne odczuwanie” jest najpiękniejszym i najgłębszym wyrazem naszej solidarności z walczącym o wolność Narodem Ukraińskim. Jest artystycznym symbolem empatii. - mówi dr hab. Barbara Łypik-Sobaniec, prof. AMKP, dyrektor artystyczna Festiwalu Muzyki Otwartej „Muzyka w Starych Balicach”.

Performance „Vexations” był artystyczną refleksją nad tragedią wojny zarówno w kontekście narodowym, państwowym, jak i osobistym, jednostkowym. Dzięki grupowemu wykonaniu utworu "Vexations" zyskuje on dodatkowy wymiar odradzającej się (z uporem i mimo przeciwności) wspólnoty w przeżywaniu dramatu wojny i próby przewycięzania jej konsekwencji. **1 października o godz. 8.00 Satie w Kinie "Kijów" zamilkł na 1 minutę - aby oddać hołd ukraińskim żołnierzom, którzy zginęli podczas wojny.**

- Kiedyś nazwa Kijów jakim ochrzczono krakowskie kino nosiła na sobie piętno wymuszonej przyjaźni polsko-radzieckiej. Historia jednak „zagrała na nosie” rosyjskim okupantom i dziś Kijów stał się międzynarodowym symbolem walki o wolność, symbolem triumfu nad totalitaryzmem. Sztuka ze swej natury jest wolna i nawet wtedy kiedy opresyjny system stara się narzucić jej ramy ona i tak się temu wymyka. Urodzony w Kijowie Michaił Bułhakow pisał, że rękopisy nie płoną. Nie mniej ni więcej oznacza to, że nie da się zniszczyć tego co sztuka z sobą niesie - przede wszystkim prawdy. Językiem muzyki chcemy opowiedzieć prawdę o cierpieniach

**Magiczny
Kraków**

narodu ukraińskiego. Przez 35 godzin kino Kijów będzie otwarte dla każdego, kto w ten symboliczny sposób chce poczuć się częścią wspólnoty mówiącej wojnie głośne nie
- komentował Miłosz Horodyski, prezes Apollo Film, artysta Instytutu Sztuk Progresywnych ASP w Krakowie.

Na wydarzenie zapraszali wspólnie Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski oraz Mer Kijowa Witalij Kliczko.

28 września, w Kinie Kijów odbyła się konferencja prasowa przybliżająca ideę projektu z udziałem przedstawicieli wszystkich organizatorów. Podziękowania dla Krakowa za ciekawą inicjatywę kulturalną przekazał w imieniu władz Kijowa Wołodmyr Bondarenko, Przewodniczący Rady Miasta Kijowa, który połączył się Kinem Kijów online. Wykonano również testowe połączenia z artystami ASP i UKRAiNATV obecnymi w Kłastrze Kulturalnym "Kraków" w Kijowie.

Mantrę dla Kijowa można było śledzić online na kanale **UKRAiNATV**.

PATRONAT HONOROWY: Ambasada Republiki Francji w Polsce

ORGANIZATORZY: Miasto Kraków, Miasto Kijów, Muzyka w Starych Balicach, Małopolska Manufaktura Sztuki, Kino Kijów, Kłaster Kulturalny Kraków, UKRAiNATV, #StreamArtStudio, ASP Kraków

PARTNERZY STRATEGICZNI: Yamaha GmbH, Teatr Scena Stu, Fundacja Friedmana, Fundacja Złota Gwiazda, Instytut Zootechniki PIB, Veles, Gosia Baczyńska

PARTNERZY i SPONSORZY: Helios, Europolis e.v. Koeln, All Green, Nasz dom, Vintage Senacka, Jeger, Kimla, Karawan, Multeneo Sp. z o.o., Honewit Studio, Spontan Studio, Gaztech, Romanowscy Fermy Drobiu, Apostolscy Meble, Subsidium, Wine&more

PATRONI MEDIALNI: Kraków.pl, Wyborcza.pl, Vogue Polska, KMag, Super Express, Krk News, Radio Kraków, Play Kraków, RMF FM (patronat redakcyjny)